

9. Tilastotoimisto

Tilastoneuvottelukunta. Tilastoneuvottelukunta, jonka kokoonpano oli sama kuin edellisenä vuonna, kokoontui kaksi kertaa. Kokouksissa pidettyjen pöytäkirjojen pykäläluku oli 17.

Neuvottelukunta käsitteli mm. seuraavat asiat: lausuntona esityksestä liikenneasioiden hoidon uudelleenjärjestelystä ehdotettiin, että kiinteistöviraston uuden liikennetoimiston tilastotutkimuksia ja ennusteita laatimaan perustettaisiin tilastotoimistoon tilastotutkijan ja tilastoapulaisen virat; lausuntona väestökirjanpidon uudistamisesta esitettiin kaupunginhallitukselle, että sisäasiainministeriön ehdotusta periaatteessa puollettaisiin, että järjestelmä toimisi magneettinauhapohjalla ja että ne kaupungit, jotka suorittavat huomattavan osan poliisilaitokseen yhdistetyn väestökirjatoimiston kustannuksista, oikeutettaisiin ilmaiseksi saamaan tarvitsemansa luettelot ja tilastot, sekä että Helsingin kaupungille uudistuksen toteuttamisen suunnitteluvaiheessa annettaisiin tilaisuus esittää siihen nähden toivomuksensa ja että asetusehdotukseen tehtäisiin pari pientä muutosta sekä mikäli ehdotus raukeaisi, kysymys Helsingin kaupungin väestökirjanpidosta kiireellisesti ratkaistaisiin erillisenä; tehtiin esitys, että kaupunginhallitus antaisi määräyksen, jonka mukaan kaikkien kaupungin elinten suoritettavien laajahkojen, erityistä määrärahaa edellyttävien tilastotutkimusten suunnitelmat alistettaisiin etukäteen tilastoneuvottelukunnan hyväksyttäväksi; kaupunginhallitukselle annettiin lausunto huoltolautakunnan esityksestä kulutustutkimuksen suorittamisesta sekä esitettiin määrärahan saamista henkikirjatietojen tilaamiseksi kortteittain sekä ikäryhmittäin ja siviilisäädyn mukaan.

Toimiston virat ja viranhaltijat. Kertomusvuonna 1.7. lukien muutettiin yksi aktuaarin virka yliaktuaarin viraksi ja yksi toimistoapulaisen virka kanslistin viraksi. Uuden yliaktuaarin viran haltijaksi nimettiin akt. Osmo Viitaila ja uuden kanslistin viran haltijaksi toim.apul. Ester Paasio.

Uuteen 24. palkkaluokan tp. aktuaarin virkaan valittiin 15.9. alkaen akt. Salme Hyvärinen, joka kuitenkin anoi eroa tästä virasta 21.11. alkaen. Viran oltua uudelleen haettavana valittiin siihen fil.maist. Elisabeth Elfvingren 1.12. alkaen. Sitten kun akt. Hyvärinen oli anonut eroa myös vakinaisesta aktuaarinvirastaan 1.1.1963 alkaen, valittiin tähän virkaan mainitusta päivästä alkaen apul.akt. Marjatta Jännes. 8. palkkaluokan tp. toimistoapulaisen virkaan valittiin 1.9. alkaen Taimi Kupiainen, 12. palkkaluokan (sittemmin 7. palkkaluokan) toimistoapulaisen virkaan valittiin 16.2. alkaen Liisa Savolainen, jolle myönnettiin ero virastaan 1.9. alkaen, sekä 1.10. lukien Pirkko Sohlman.

Osallistuminen kokouksiin ja kursseihin. Toimistopäällikkö osallistui 8.—12.10. Berliinin tilastoviikon aikana järjestettyihin Saksan tilastoseuran ja Saksan kaupunkien tilastomiesten yhdistyksen vuosikokouksiin. Edelleen toimistopäällikkö osallistui 14.—15.9. kaupungin virastopäälliköiden neuvottelupäiviin.

Kaupungin koulutustoimikunnan järjestämiin kursseihin osallistui 6 viranhaltijaa sekä valtion ja IBM:n järjestämiin kursseihin vuoden aikana 5 viranhaltijaa.

Uusi arkistohuone. Toimistolle saatiin 1.2. alkaen uusi 23.5 m²:n suuruinen arkistotila talosta Pihlajatie 32.

Julkaisuutoiminta. Toimintavuoden aikana tulivat painosta seuraavat julkaisut:

Tammikuun	18 p:nä	Helsingin kaupungin tilasto I. Terveysten- ja sairaanhoito. 42—44. 1957—59. Jälkimmäinen osa. IV + 49 + 108 s.
Maaliskuun	8 »	Helsingin kaupungin tilasto II—III. Ulkomaan kauppa ja merenkulku. 22.1960. 23 + 94 s.
	» 15 »	Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja. 50. 1961. XII + 356 s. + kartta.
Huhtikuun	2 »	Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. 72. 1959. Edellinen osa. III + 479 s.
Kesäkuu	2 »	Helsingin kaupungin kunnalliskalenteri. 34. 1962. XVIII + 523 s. + kaavio.
	» 2 »	Helsingfors stads kommunalkalender. 34. 1962. XVIII + 521 s. + schema.
	» 18 »	Helsingin kaupungin kunnallinen asetuskokoelma. 39. 1961. XVII + 445 s.
	» 18 »	Kommunal författningssamling för Helsingfors stad. 39. 1961. XVII + 445 s.
	» 18 »	Helsingin kaupungin tilasto VI. Opetuslaitokset. 28.1960. VII + 127 + 33 s.
Heinäkuun	27 »	Helsingfors stads statistik VI. Undervisningsväsen. 28.1960. VII + 126 + 33 s.
Marraskuun	5 »	Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. 65. 1952. Edellinen osa. III + 374 s.
	» 21 »	Helsingin kaupungin tilasto I. Terveysten- ja sairaanhoito. 46. 1961. Edellinen osa. V + 295 s.
Joulukuun	28 »	Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. 72. 1959. Jälkimmäinen osa. III + 386 s.

Julkaisua »Tilastollisia kuukausitietoja Helsingistä — Statistiska månadsuppgifter för Helsingfors» ilmestyi 12 viikkoa (joista 2 v:n 1963 puolella). Yhteinen sivumäärä oli 396 (ed. v. 404).

Helsingin kaupungin säädöskokoelmasta tulivat painosta osastot XIX ja XX suomeksi ja ruotsiksi. Tämän lisäksi ilmestyi useita eripainoksia.

Vuoden 1960 väestönlaskenta. Edellisenä vuonna aloitettu työpaikan merkitseminen väestölmakkeisiin suoritettiin loppuun helmikuussa. Tilastollisen päätoimiston toimesta siirrettiin kaikki tiedot magneettinauhoille, ja näistä otettiin kaupungin tilauksesta jäljennösnauhat, jotka lähetettiin Ruotsin tilastollisen päätoimiston

konekeskukseen lokakuussa. Nauhoissa olleen virheen johdosta konekeskus ei vielä kertomusvuonna voinut toimittaa tilattuja taulukoita. Tilastolliselta päätoimistolta saatiin kuitenkin eräitä ennakkotietoja. Näiden perusteella julkaistiin kuukausijulkaisun marraskuun numerossa selvitys asuin- ja muista huoneistoista sekä rakennetuista kiinteistöistä ja joulukuun numerossa väestön ryhmytyksestä elinkeinon ja ammattiaseman mukaan.

Vuoden 1961 henkikirjoituskorttien jäljentäminen ja tulkitseminen suoritettiin loppuun ja kortit luovutettiin Helsingin evankelis-luterilaisten seurakuntien keskusrekisterille, missä ko. korttien vertaaminen läsnäolevan väestön kortistoon aloitettiin.

Henkikirjoitustietojen saanti. Henkikirjatietojen tultua siirretyksi magneettinauhalle, avautui mahdollisuus entistä monipuolisempien tietojen saamiseen henkikirjoitetusta väestöstä. Kun kaupunginhallitus oli myöntänyt tarkoitusta varten määrärahan, voitiin IBM:ltä tilata tiedot väestön jakautumisesta kaupunginosittain iän, sukupuolen ja siviilisäädyn mukaan, väkiluvusta kortteleittain sekä siviilirekisteriin merkitystä väestöstä kaupunginosittain.

Vanhusten asuntovaikeuksien selvittäminen. Edellisenä vuonna aloitettu tutkimus Helsingin kaupungin 400-vuotiskotisäätiön asuntoihin pyrkivien sekä huoltoavustusta saavien vanhusten asunto-oloista valmistui kertomusvuonna. Sosiaalisen tutkimustoimiston ohjauksessa suoritettiin valtion varoilla yleinen vanhusten asunto-oloja valaiseva tutkimus, josta valmistui ennakkotietoja.

Asuntohakemukset syksyllä 1960. Muutaman vuoden väliajoin oli tutkittu kaupungin asuntoja hakeneiden henkilöiden asunto-oloja. Kertomusvuonna valmistui tutkimus syksyn 1960 asuntohakemuksista.

Kaupungin sairaaloiden vuosikertomukset. Useita vuosia oli käyty neuvotteluja eri sairaalaviranomaisten kanssa eräiden muutosten saamiseksi sairaaloitten vuosikertomuksiin. Sen jälkeen kun kaupungin sairaaloitten johtajat yksimielisesti olivat hyväksyneet suunnitelman, päätettiin muuttaa kertomusten diagnoositaulukot siten, että sivudiagnoosit erotettiin omaksi sarakkeeksi, jolloin potilaan tila sairaalasta poistuessa tuli liittymään vain päädiagnoosiin. Tämä teki taulukon selvemäksi ja merkitsi työn säästöä. Neuvottelut muitten puutteitten poistamisesta jatkuivat edelleen.

Matkailijatilasto. Edellisenä vuonna aloitettu tutkimus v. 1960 sekä elokuussa 1961 hotelleihin ja matkustajakoteihin majoitetuista matkailijoista valmistui ja tulokset julkaistiin kuukausijulkaisussa.

Venelaituritarvetutkimus. Edellisenä vuonna aloitetun venelaituritoimikunnan toimeenpaneman tutkimuksen taulukkoyhdistelmät valmistuivat kertomusvuoden aikana.

Kaupunkiin muuttaneet naiset. Koska kaupunkiin muuttaneista huomattava osa on nuoria, naimattomia naisia, tutkittiin v. 1946 ja 1951 kaupunkiin muuttaneiden em. naisten olosuhteiden muutokset muuttoa seuraavina vuosina.

Työtapaturomatilaston laatiminen. Kaupunginhallituksen järjestelytoimiston toimuksesta sovittiin siitä, että tilastolliseen kuukausijulkaisuun otettaisiin 4 kertaa vuodessa selvitys uusista työtapaturomista.

Työpalkkatilaston laatiminen. Koska kaupungin työntekijöiden palkanlaskenta suurimmaksi osaksi oli siirtynyt rahatoimiston tietojenkäsittelykeskuksen hoitoon, ei laitosten enää tarvinnut antaa tietoja neljännesvuosittain suoraan tilastotoimis-

tolle. Vastaavat, sekä toimiston tarvitsemat että Sosiaaliseen tutkimustoimistoon välitettävät tiedot saatiin tästä lähtien TKK:lta. Kertomusvuotta koskevat vuositilastotiedot työntekijöiden palkoista tilattiin myös TKK:lta toimitettaviksi v. 1963. Sen sijaan viranhaltijatilastoa ei vielä voitu siirtää sinne, koska ainoastaan osa kuukausipalkoista hoidettiin TKK:n toimesta.

Erään sosiologisen tutkimuksen avustaminen. Fulbright-stipendiaatti, prof. Frank Sweetser Bostonin yliopistosta esitti kaupunginhallitukselle toivomuksen avustuksen saamisesta sosiologisen, ekologisen tutkimuksen suorittamiseksi väestölaskennan aineiston pohjalla. Myönnetyn määrärahan turvin tilattiin hänelle Ruotsin tilastollisen päätoimiston konekeskuksesta eräitä taulukkoyhdistelmiä, jotka eivät sisällyneet toimiston alkuperäiseen runkosuunnitelmaan.

Reikäkorttiosaston erälle muille laitoksille suorittamat tehtävät. Lastensuojeluviraston toivomuksesta ajettiin reikäkorttikoneissa juopuneina pidätettyjä nuoria sekä asuntovaikeuksien vuoksi huostaanotettuja lapsia koskevat aineistot. Huoltovirastolle ajettiin vajaatyökykyisiä koskeva aineisto, terveydenhoitovirastolle aluelääkärin vastaanotolla käyneiden potilaiden reikäkortit ja satamalaitokselle tuontitavaliikennettä koskeva aineisto.

Muut lausunnot. Kaupunginhallitukselle annettiin lausunnot rakennustarkastustoimiston uudelleenjärjestelykomitean mietinnöstä, erikoisen lukusalin järjestämisestä kaupungin kunnallishallinnollisia julkaisuja varten sekä käännöstöiden järjestelystä; kaupunginhallituksen järjestelytoimistolle annettiin lausunto kaupungin omaisuudelle aiheutetun vahingon ja ilkevallan ehkäisyä tarkoittavasta aloitteesta. Väestönsuojelutoimistolle annettiin tilastotoimiston suojelusuunnitelma.

Tietojen ja selvitysten antaminen. Samoin kuin edellisinä vuosina annettiin kaupungin ja valtion eri virastoille sekä erälle ulkomaisille ja kotimaisille virastoille ja laitoksille sopimuksen mukaiset, säännöllisesti annettavat tiedot ja tilastoyhdistelmät.

Tilapäisesti annettiin mm. seuraavia tietoja ja selvityksiä: lastensuojeluvirastolle ja Hesperian sairaalalle väestöennustetietoja, sairaalavirastolle muistio sisätauti-osastojen henkilökunnan käytöstä, saaristoasiain neuvottelukunnalle tietoja asutuksesta saarilla, Suomen Unesco-toimikunnalle tietoja helsinkiläisistä museoista, Kansainväliselle tilastoinstituutille kaupungin tilastojulkaisuja koskeva bibliografia sekä tietoja asunnoista ja taloudellisista olosuhteista, the New York Times'ille useita Helsinkiä koskevia tilastotietoja, Sentrum for kultur- og religionsforskning'ille (Bergen) luettelo uskonnollis-moraalisesta tilastosta sekä the Institut for Statistical and Proportion Studies'ille (Ateena) selvitys toimiston toiminnasta ja julkaisuista.

Kalustonhankinnat. Kertomusvuonna hankittiin eräitä toimistokoneita sekä kalustoa 96 651 mk:lla. Uutishankintojen yhteisarvo oli 1 467 765 mk.

Kirjasto lisääntyi 1 136 (ed. v. 843) numerolla. Koska Suomen kaupungeista ja kauppaloista oli saatu julkaisuja vain puutteellisesti, ehdotettiin kiertokirjeessä julkaisuvaihdon elvyttämistä.

Lähetysten lukumäärä oli 10 573 (10 488).

Tulot ja menot. Toimiston tulot myydyistä julkaisuista olivat 384 983 (254 523) mk. Seuraava taulukko osoittaa toimistolle myönnettyjen määrärahojen käytön:

9. Tilastotoimisto

Talousarvion momentti	Määräraha talousar- vion mukaan	Siirto- ja lisämäärä- raha	Yhteensä	Menot	Säästö (+) tai ylitys (-)
	1 0 0 0 m k				
Palkkiot	40	—	40	14	+ 26
Vakinaiset viranhaltijat	37 280	2 991	40 271	40 271	—
Tilapäiset viranhaltijat	506	49	555	555	—
Viranhaltijain muut palkkamenot	700	552	1 252	1 252	—
Työsopimussuhteessa olevan henkilökun- nan palkkamendt	4 200	293	4 493	4 493	—
Sosiaaliturvamaksut	2 169	246	2 415	2 415	—
Huoneistomenot	7 010	38	7 048	7 048	—
Painatus- ja sidonta, s.m.	13 500	¹⁾ 5 867	19 367	17 199	¹⁾ + 2 168
Tarverahat	1 189	—	1 189	1 188	+ 1
Reikäkorttikoneiden kustannukset, s.m. ...	3 300	¹⁾ 137	3 437	3 415	¹⁾ + 22
Väestölaskennan aineiston hyväksikäyttö, s.m.	5 800	¹⁾ {450 851	7 101	2 635	¹⁾ + 4 466
Henkikirjoitustietojen tilaus	—	599	599	599	—
Yhteensä	75 694	¹⁾ {5 218 6 855	87 767	81 084	¹⁾ {+ 27 + 6 656

¹⁾ Siirtomääräraha.